

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

สุฟ้าณี รัตนนท์¹

วันที่รับบทความ: 22 พฤศจิกายน 2566

วันแก้ไขบทความ: 28 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ: 31 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ผลการวิจัย พบว่า (1) คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ (2) ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตการทำงาน; ข้าราชการครู; สำนักงานเขตบางขุนเทียน

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹โรงเรียนวัดสะแกงาม

ถนนพระราม 2 แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: sulanee160436@gmail.com

Quality of Work Life of Teachers Under the Bang Khun Thian District Office Bangkok

Sulanee Rattanon¹

Received: November 22, 2023

Revised: July 28, 2024

Accepted: July 31, 2024

Abstract

This research article aims to study the level of quality of work life of teachers in schools under Bang Khun Thian District Office Bangkok; and compares the quality of work life of these teachers as classified by the demographical characteristics of education level, work experience and school size. The samples used in the research were 248 teachers teaching in schools under the Bang Khun Thian District Office Bangkok in the academic year 2021. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with the Item-Objective Congruence between 0.80-1.00 and reliability of the questionnaire in question stood at 0.96. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, *t*-test, One-Way ANOVA and Scheffé's multiple comparison method. Findings are as follows: (1) Quality of work life of teachers in schools under Bang Khun Thian District office Bangkok overall was at a high level. (2) The teachers who differed in the demographical characteristics of education level, work experience and school size exhibited concomitant differences in their opinions concerning the quality of work life of teacher in schools under the Bang Khun Thian District office Bangkok overall and in all aspects at the statistically significant level of .05.

Keywords: Quality of Work Life; Teacher, The Bang Khun Thian District Office

Type of Article: Research Article

---

¹Watsakaengam School

Rama 2 Road, Samae Dam, Bang Khun Thian, Bangkok 10150, Thailand

Corresponding Author Email: sulanee160436@gmail.com

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เป็นแผนระยะยาว 20 ปี ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นกลไกหลักในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทย โดยมุ่งเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานของประชาชนทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ พัฒนากำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ และสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนในสังคมผ่านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ การยอมรับและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีกรอบทิศทางและเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติที่สนองหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับการสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม (character education) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 และรองรับกับโครงสร้างประชากร บริบทการจัดการศึกษาของประเทศ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของกระแสโลกาภิวัตน์ในโลกศตวรรษที่ 21 (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579) เพื่อให้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทญัตติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ (3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือกันกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เห็นความสำคัญว่า กระบวนการศึกษาที่ดีนั้นควรต้องมีการปฏิรูปอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องและเท่าทันกับการพัฒนาประเทศ การปฏิรูประบบการศึกษาของไทยอย่างเป็นทางการจำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการจัดการศึกษา การบริหารจัดการ การกำกับดูแล และการประกันคุณภาพการศึกษา ภารกิจดังกล่าวจะสำเร็จลุล่วงไปได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรการศึกษา องค์กรท้องถิ่น ผู้ปกครอง และนักเรียน ในการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงถือได้ว่าข้าราชการครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อประเทศอย่างยิ่ง เนื่องจากประเทศชาติจะเจริญได้ ส่วนหนึ่งย่อมอยู่ที่การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู ซึ่งจะต้องมีคุณลักษณะที่ดี คือ มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ มีอุดมการณ์ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เพราะคุณภาพของข้าราชการครูย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่ดี ดังคำกล่าวที่ว่า “คนที่มีคุณภาพเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ความสำเร็จขององค์กร” (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2559) ดังนั้น กุญแจที่จะไขไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียน ก็คือ ข้าราชการครู นั่นเอง

การให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำอย่างยิ่ง โดยเฉพาะคุณภาพชีวิตในการทำงานอันจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เกิดความรู้สึกที่ดีต่องาน และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมในเรื่องสุขภาพจิต มีขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ข้าราชการครูมีเป้าหมาย และพลังในการฝ่าฟันอุปสรรค มีความคิดเชิงบวก ช่วยสนับสนุนให้กล้าคิด กล้าทำ จนนำไปสู่เป้าหมายของงาน และความสำเร็จในชีวิตได้ (สฎายุ ธีระวนิชตระกูล, 2553) ดังนั้น คุณภาพชีวิตการทำงานจึงเป็นเรื่องที่มีผลกระทบโดยตรงต่อข้าราชการครู เพราะถ้าหากเกิดสภาพปัญหาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ไม่ได้มาตรฐาน มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในสภาพวิกฤต

ทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบด้านค่าตอบแทน สวัสดิการที่ได้รับ และความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ กับค่าครองชีพที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าในการบริหารสถานศึกษาอย่างแน่นอน

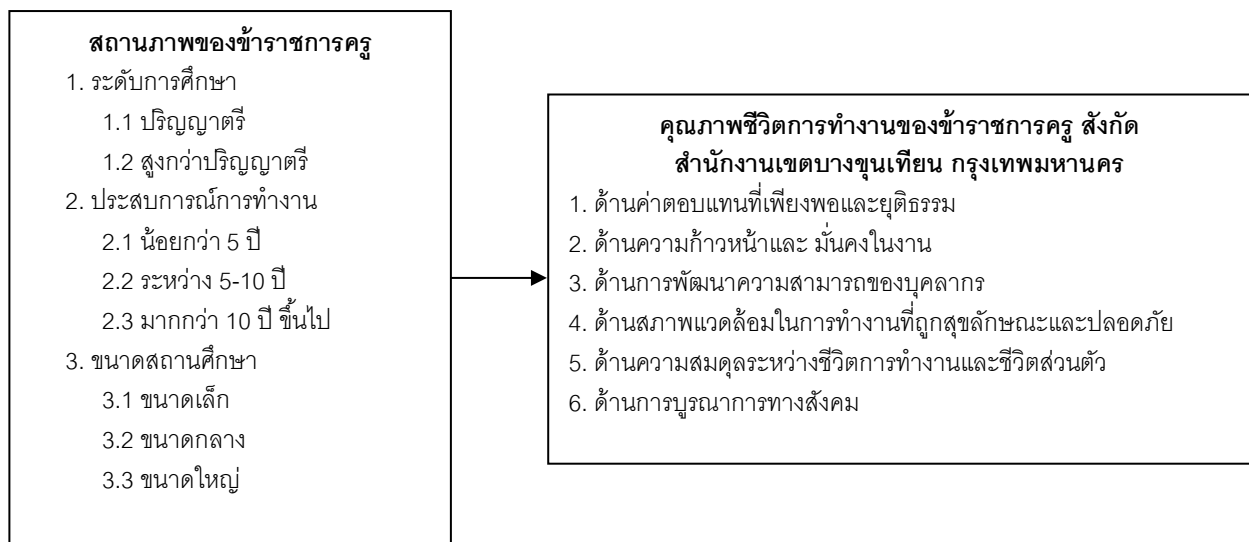
ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ได้อาศัยแนวคิดคุณภาพชีวิตการทำงานจากการสังเคราะห์งานวิจัยของ ทศนีย์ ชาติไทย (2559), ปิยะฉัตร มั่นจิตร (2559), ปิยะวัฒน์ เคแสง (2559), ปรียาภรณ์ พวงทัย (2559), พิศโสภา ทีฆาวงค์ (2560), มุฮัมหมัด มะลี (2560), พูนพงษ์ คุนา (2561), อารียา การดี (2562), ณัฐณี มณีวรรณ (2563), และ นรินทร์ อบแพทย์ (2563) สรุปได้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย (1) ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม (2) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน (3) ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคลากร (4) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย (5) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว และ (6) ด้านการบูรณาการทางสังคม ทั้งนี้ จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถตั้งสมมุติฐานได้ว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก และข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน และผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตการทำงาน เพื่อให้ได้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence--IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง 0.80-1.00 และได้นำไปทดลองใช้ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564 มีจำนวน 16 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 735 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion, and Morrison (2018) ได้จำนวน 248 คน เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาหาตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นภูมิ (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2561)

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของข้าราชการครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) เป็นแบบจำแนกความหมาย 5 ระดับ (semantic differential) เป็นรายชื่อและรายด้านโดยยึดเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยการทดสอบ t -test แบบ Independent

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา ด้วยการทดสอบ F -test โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ้

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean-- $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบทดสอบค่าที (t -test) แบบ Independent การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติที่ .05 จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffé)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของข้าราชการครูผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ (ดูตาราง 1)

ตาราง 1

ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้าราชการครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

(n = 248)

สถานภาพของข้าราชการครู	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	147	59.30
สูงกว่าปริญญาตรี	101	40.70
รวม	248	100.00
2. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	102	41.20
ระหว่าง 5-10 ปี	75	30.20
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	71	28.60
รวม	248	100.00
3. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	21	8.50
ขนาดกลาง	18	7.30
ขนาดใหญ่	209	84.20
รวม	248	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 59.30 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 40.70 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 41.10 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 30.20 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 ข้าราชการครูส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 84.20 ขนาดเล็ก จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 และขนาดกลาง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร (ดูตาราง 2)

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 248)

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู	ความคิดเห็นของข้าราชการครู		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	4.08	0.66	มาก
2. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	4.06	0.64	มาก
3. ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคลากร	4.11	0.62	มาก
4. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ถูกต้องลักษณะและปลอดภัย	4.08	0.67	มาก
5. ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว	4.10	0.69	มาก
6. ด้านการบูรณาการทางสังคม	4.04	0.73	มาก
รวม	4.08	0.61	มาก

จากตาราง 2 พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08, SD = 0.61$) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคลากร ($\bar{X} = 4.11, SD = 0.62$) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ($\bar{X} = 4.10, SD = 0.69$) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ถูกต้องลักษณะและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.08, SD = 0.67$) ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ($\bar{X} = 4.08, SD = 0.66$) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ($\bar{X} = 4.06, SD = 0.64$) และด้านการบูรณาการทางสังคม ($\bar{X} = 4.04, SD = 0.73$)

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ มหานคร

3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ มหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) (ดูตาราง 2)

ตาราง 3

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 248)

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	4.00	.62	4.19	.70	-.254*	.025
2. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	3.96	.59	4.21	.68	-3.088*	.002

ตาราง 3 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี (n = 147)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 101)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
3. ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคลากร	4.00	.57	4.28	.66	-3.357*	.001
4. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	3.96	.64	4.26	.68	-3.437*	.001
5. ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว	4.00	.65	4.25	.71	-2.876*	.004
6. ด้านการบูรณาการทางสังคม	3.93	.66	4.21	.78	-2.955*	.004
รวม	3.97	.56	4.23	.66	-3.224*	.001

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ่ (ดูตาราง 4-5)

ตาราง 4

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู	ประสบการณ์การทำงาน			F	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี (n = 102)	ระหว่าง 5-10 ปี (n = 75)	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (n = 71)		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
	1. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	3.92	4.12		
2. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	3.93	4.10	4.20	3.917*	.021
3. ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคลากร	3.98	4.10	4.31	6.028*	.003
4. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	3.92	4.12	4.29	6.559*	.002
5. ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว	3.92	4.19	4.28	6.764*	.001
6. ด้านการบูรณาการทางสังคม	3.78	4.21	4.24	12.215*	.000
รวม	3.91	4.14	4.26	7.755*	.001

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ่

ตาราง 5

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู	ขนาดสถานศึกษา			F	Sig.
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่		
	(n = 21)	(n = 18)	(n = 209)		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	4.02	3.72	4.11	3.107*	.047
2. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	3.91	3.61	4.11	5.887*	.003
3. ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคลากร	3.85	3.70	4.18	7.101*	.001
4. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	3.82	3.54	4.16	9.139*	.000
5. ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว	3.89	3.61	4.17	6.772*	.001
6. ด้านการบูรณาการทางสังคม	3.67	3.63	4.11	6.893*	.001
รวม	3.86	3.64	4.14	7.360*	.001

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ข้าราชการครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ่

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียนพยายามที่จะหันมาใส่ใจเรื่องบุคลากรครูในสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียนมากขึ้น จึงส่งผลให้ข้าราชการครูรู้สึกพึงพอใจในคุณภาพชีวิตการทำงานของตนเอง ทั้งในเรื่องของค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน การพัฒนาความสามารถของบุคลากร สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว และการบูรณาการทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ สฐิติพรรณ ธารทรัพย์ทวี (2560) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งยังสอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ พวงทัย (2559) ที่พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในสหวิทยาเขตชาวดอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ณัฐิณี มณีวรรณ (2563) ที่พบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผล

ต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาสูงได้รับโอกาส จากผู้บริหารในการปฏิบัติงานที่มีความสำคัญ จึงทำให้มีมุมมองและแนวคิดในการปฏิบัติงาน รวมถึงความก้าวหน้าในอาชีพแตกต่างจากข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า เนื่องจากข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นได้รับการปรับเงินเดือนสูงขึ้นตามวุฒิการศึกษา ทำให้ได้รับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น สามารถนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับ พระครูปลัดประสิทธิ์ ปสิทุโธ (2563) ที่พบว่า การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการปฏิบัติงานช่วงสถานการณ์โรคระบาด โควิด-19 ของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ อัญชลี วงษ์จันทร์, เกริกไกร แก้วล้วน และนเรศ ชันธะวี (2563) ที่พบว่า การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับข้าราชการครูโดยคำนึงถึงการมีประสบการณ์การทำงาน ที่จะมอบหมายงานในด้านที่ข้าราชการครูมีประสบการณ์ เพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพ ทำให้ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่างกัน ข้าราชการครูที่ยังไม่มีประสบการณ์หรือประสบการณ์น้อย จึงต้องเก็บเกี่ยวประสบการณ์เพื่อนำมาพัฒนางาน และพัฒนาตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ สอดคล้องกับ รุติพรพรรณ ธารทรัพย์ทวี (2560) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านบูรณาการทางสังคม โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ พระครูปลัดประสิทธิ์ ปสิทุโธ (2563) ที่พบว่า การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการปฏิบัติงานช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ข้าราชการครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความพร้อมในด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และมีระบบการทำงานที่ดี รวมไปถึงมีจำนวนข้าราชการครูที่มากกว่า ทำให้ปริมาณงานและความรับผิดชอบในงานกระจายกันออกไป ซึ่งเป็นผลทำให้การบริหารจัดการคุณภาพชีวิตทั้งด้านการงานและชีวิตส่วนตัวได้ดีกว่าข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สอดคล้องกับ เพ็ญศรี เวชประพันธ์ (2557) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ กำชัย เสนากิจ (2561) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรผลักดันให้ข้าราชการครูได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะงานที่คล้ายกัน และส่งเสริมสวัสดิการที่ข้าราชการครูพึงจะได้รับ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติในการพิจารณาความก้าวหน้าของงานอย่างชัดเจน ส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ และเปิดโอกาสให้ได้รับผิดชอบงานที่ใช้ความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมสู่งานที่มีตำแหน่งสูงขึ้น
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูพัฒนาตนเอง อาทิ การเข้าอบรม การสัมมนา และการศึกษาต่อ
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแผนการบริหารความเสี่ยง มีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างเหมาะสม มีบรรยากาศการทำงานที่ดีทั้งต่อผู้บริหาร และเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้สภาพแวดล้อมในการทำงานถูกสุขลักษณะและปลอดภัย
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเคารพเวลาส่วนตัวของข้าราชการครู ให้มีเวลาในการใช้ชีวิตส่วนตัว และให้รับผิดชอบงานในปริมาณที่เหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตส่วนตัว
6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูให้เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้ร่วมงานในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กำชัย เสนากิจ. (2561). คุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 15(1), 245-252.
- ฐิติพรรณ ธารทรัพย์ทวี. (2560). คุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐณี มณีวรรณ. (2563). ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทัศนีย์ ชาติไทย. (2559). คุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครูในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นรินทร์ อบแพทย์. (2563). คุณภาพชีวิตในการทำงาน: กรณีศึกษานักวิชาการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ พวงทัช. (2559). คุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครูทางการศึกษาในสหวิทยาเขตชาวดอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยฉัตร มั่นจิตร์. (2559). คุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครูกลุ่มโรงเรียนเกาะจันทร์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะวัฒน์ เคแสง. (2559). คุณภาพชีวิตในการทำงานของคุณครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเทศบาลตำบลคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระครูปลัดประสิทธิ์ ปัสสโก. (2563). คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการปฏิบัติงานช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 21(2), 82-96.
- พิศโสภา ทีชาวงศ์. (2560). คุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครูในพื้นที่ยังใหม่. วิทยานิพนธ์สาธิตการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- พูนพงษ์ คุณา. (2561). *คุณภาพชีวิตการทำงานและวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เพ็ญศรี เวชประพันธ์. (2557). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มุฮัมหมัด มะลี. (2560). *คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคูวิซาสามัญ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สฎายุ ธีระวณิชตระกูล. (2553). *การบริหารงานบุคคลทางการศึกษาตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูสภา พ.ศ. 2548 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา*. เกษฏ์คดีออนไลน์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2559). *วิธีวิทยาการประเมิน: ศาสตร์แห่งคุณค่า (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี วงษ์จันทร์, เกริกไกร แก้วล้วน และนเรศ ชันธะวี. (2563). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5 การวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Research to Make A CHANGE)* (หน้า 440-449). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อารียา การดี. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อิทธิพัทธ์ สวทันพรกุล. (2561). *การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.